

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 253/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen alaikäisen henkilön Omakanta-palvelun terveystietojen näkyvyydestä huoltajille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sami Savion /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 253/2018 vp:

Aikooko hallitus selvittää lapsen terveystietojen näkyvyyteen liittyvien ikärajojen nostamista Omakanta-tietojärjestelmässä esimerkiksi siten, että lapsen huoltajalla on jatkossa mahdollisuus tarkastella lapsen terveystietoja siihen asti, kun lapsi täyttää 15 vuotta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kanta-palveluiden Omakanta-palvelun ikärajaa harkittaessa on käyty laaja keskustelu ja harkinnassa on huomioitu sekä lapsen etu, että huoltajien oikeudet ja velvollisuudet lapsen asioiden hoitamisessa. Ikärajan määrittelyn lähtökohtana pidettiin sitä, että 10 vuotta nuoremmat potilaat eivät pääsääntöisesti ole kypsiä päättämään hoidostaan eivätkä siten myöskään oikeutettuja kieltämään potilastietojen antamista huoltajilleen. Keskusteluissa näkökulmana on ollut myös lapsen oikeus luottamukselliseen asiointiin terveydenhuollossa. Esimerkiksi kouluterveydenhuollossa on pidetty tärkeänä, että lapsi voi kertoa asioistaan ilman pelkoa siitä, että tiedot näkyisivät huoltajalle. Tarvittaessa myös alle 10-vuotiaan lapsen tietojen näkyminen huoltajille voidaan estää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastiedot ovat arkaluonteisia henkilötietoja ja niiden luovuttaminen kolmansille osapuolille edellyttää aina potilaan/asiakkaan suostumusta tai laissa määriteltyä luovutusvelvollisuutta tai -oikeutta. Alaikäisten potilaiden tietojen käsittelyyn liittyy erityisvaatimuksia, joiden toteuttaminen on paperipohjaisessa järjestelmässä hoidettu tapauskohtaisesti terveydenhuollon ammattihenkilön erillisarviointien perusteella.

Potilaslain mukaisesti alaikäisellä on aina oikeus kieltää luovuttamasta terveydentilaansa ja hoitoonsa liittyviä tietojaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle, jos hän ammattihenkilön arvion mukaan on ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden kypsä päättämään hoidostaan. Säännöksessä ei ole ikärajaa eikä muita ehtoja.

Kun potilas- ja asiakastietojen käsittelyä on siirretty sähköisiin ratkaisuihin, on noussut esille haasteita tietoteknisten ratkaisujen toteuttamisessa ja luovutuksiin liittyvien täsmällisten käsitte-lyksääntöjen määrittelyssä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on tuottanut määrittelyt sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmätoteutuksia varten niin, että kypsäksi todetun alaikäisen tekemä potilaslain mukainen luovutuskielto on mahdollista kirjata ja huomioida Omakanta-palvelussa ja muissa tietojärjestelmissä. Huoltajien mahdollisuus päästä lapsen tietoihin Oma-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 253/2018 vp

kannassa voidaan laajentaa myös 10 vuotta täyttäneisiin alaikäisiin sitten, kun määrittelyjen mukaiset muutokset on saatu toteutettua tietojärjestelmiin, arviolta viimeistään vuonna 2020.

Helsingissä 25.6.2018

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko